

سؤالات امتحان نهایی درس : احکام ۳	رشته : علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۱۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی :	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان : ۱۴۰۲/۱۰/۱۰	تعداد صفحه : ۲
دانش آموزان روزانه و بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	اصطلاحات زیر را تعریف نمائید. الف) فقه ب) مفهوم موافق ج) قید متصل د) ذی المقدمه	۲
۲	صحيح يا غلط بودن عبارات زیر را مشخص نمائید. الف) اصل احتیاط در جایی جاری است که اصل وجود تکلیف بر مکلف معلوم باشد ولی نداند که تکلیف به چه امری تعلق گرفته است. ب) اگر وجود یک واجب متوقف بر وجود مقدمه ای باشد که عقل به تنهایی آن را درک می کند به آن مقدمه شرعی می گویند. ج) طلب ترک فعل از فرد عالی به دانی، « امر » گفته می شود. د) با توجه به تعریفی که از اجماع به دست آوردیم نتیجه می گیریم که حجیت اجماع در نظر شیعه ناشی از کاشف بودن آن از رأی معصوم است.	۲
۳	جاهای خالی را با عبارت مناسب کامل کنید. الف) روش استنباط احکام شرعی، نام دارد. ب) به خبری که ما به صدور آن از معصوم قطع و یقین داریم، خبر گفته می شود. ج) منبع و مصدر حکم واقعی را می گویند. د) اعمال غیر عبادی که قصد قربت نمی خواهند، نامیده می شوند. ه) جمله ای که در برابر عام قرار می گیرد، و جمله ای که در برابر مطلق باشد، نام دارد.	۳
۴	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) علمی که عهده دار بررسی تک تک راویان از جهت توثیق و تفسیق است چه نام دارد؟ (۵/۰ نمره) ب) تفسیر آیات الاحکام چه نوع تفسیری است؟ (۵/۰ نمره) ج) اگر نهی شرعی به عملی تعلق گرفت علاوه بر حرمت لازمه آن چیست؟ (۵/۰ نمره) د) انواع احکام شرعی را بنویسید. (۵/۰ نمره)	۲
۵	الف. «برای اجرای استصحاب باید علم و یقین به حالت سابق وجود داشته باشد.» عبارت فوق مربوط به کدام یک از ارکان استصحاب می باشد؟ ۱) وحدت متعلق یقین و شک (۲) شک لاحق (۳) یقین سابق (۴) هم زمانی یقین و شک ب. زمانیکه شک حالت سابقه ندارد و شک در اصل تکلیف است چه اصلی جاری می شود؟ ۱) برائت (۲) تخییر (۳) احتیاط (۴) استصحاب ج. آیه "أوفوا بالعقود" اشاره به کدامیک از مفاهیم ذکر شده دارد؟ (۱) مفهوم خاص (۲) مفهوم عام	۱/۵

سؤالات امتحان نهایی درس : احکام ۳	رشته : علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۱۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی :	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۰	تعداد صفحه: ۲
دانش آموزان روزانه و بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
	به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.	
۶	<p>الف) شرایط مفهوم داشتن جمله شرطیه را بنویسید. (۱/۵ نمره)</p> <p>ب) قاعده ملازمه را با ذکر مثال توضیح دهید. (۱ نمره)</p> <p>ج) قاعده وجوب دفع ضرر محتمل را با ذکر مثال توضیح دهید. (۱/۵ نمره)</p> <p>د) دو مورد از الفاظی که دلالت بر عموم می نمایند را با ذکر مثال نام ببرید. (۱ نمره)</p> <p>ه) مقدمات حکمت را بنویسید. (۳ مورد، هر مورد ۰/۵ نمره)</p> <p>و) با ذکر یک دلیل چگونه می توان حجیت برائت را اثبات کرد؟ (۱ نمره)</p> <p>ز) اصل استصحاب را با ذکر مثال توضیح دهید. (۱ نمره)</p>	۸/۵
	تطبیق فقهی	
۷	<p>باتوجه به سخن امام صادق (ع) : « جَعَلَ اللَّهُ الذَّهَبَ فِي الدُّنْيَا زِينَةَ النِّسَاءِ فَحَرَّمَ عَلَى الرِّجَالِ لُبْسَهُ وَ الصَّلَاةَ فِيهِ » الف : حدیث شریف فوق را ترجمه کنید . ب : چه حکمی را از حدیث فوق در مورد استعمال طلا برای مردان در نماز می توان استخراج کرد؟</p>	۱
	"موفق و مؤید باشید."	جمع
		۲۰

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳	رشته: علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۰
دانش آموزان روزانه بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	الف) علم به احکام شرعی. (۰/۵ نمره) ب) عبارت است از مفهومی که حکم آن با حکم موجود در منطوق یکسان است. (۰/۵ نمره) ج) قیدی است که همراه همان جمله بیان کننده مطلق می آید. (۰/۵ نمره) د) به عمل واجب که نیاز به مقدمه دارد ذی المقدمه گفته می شود. (۰/۵ نمره)	۲
۲	الف) صحیح ب) غلط ج) غلط د) صحیح (هر مورد ۰/۵)	۲
۳	الف) اصول فقه ب) خبر مقطوع الصدور ج) دلیل اجتهادی د) معاملات ه) مخصّص - مقید (شش جای خالی هر مورد ۰/۵ نمره)	۳
۴	الف) علم رجال. ۰/۵ نمره ب) تفسیر موضوعی. ۰/۵ نمره ج) لازمه آن علاوه بر حرمت که از ظاهر نهی فهمیده می شود، بطلان و فساد آن عمل است. ۰/۵ نمره د) حکم واقعی و حکم ظاهری. هر مورد ۰/۲۵ نمره	۲
۵	الف) ۳ ب) ۱ ج) ۲	۱/۵
۶	الف) ۱. میان شرط و جواب ملازمه برقرار باشد یعنی رابطه میان شرط و جواب اتقاقی نباشد. (۰/۵ نمره) ۲. جواب متوقّف و مترتّب بر وجود شرط باشد یعنی وجود شرط سبب ایجاد جواب شود. (۰/۵ نمره) ۳. سببیت شرط برای جواب انحصاری باشد. (۰/۵ نمره) ب) یعنی هر آنچه عقل به آن حکم کند، شرع نیز به همان حکم می کند (۰/۵ نمره) مثلاً وقتی عقل ظلم به دیگران را ناپسند می شمارد شرع نیز همین حکم را جاری می داند. (۰/۵ نمره) ج) هرگاه عقل نسبت به عملی ضروری را احتمال دهد امر به پرهیز نسبت به آن می کند و اگر کسی خلاف این حکم عقل رفتار کند مستحقّ مذمت است. (نمره) مثلاً اگر کسی احتمال دهد که محتوای یکی از دو ظرف سم است، حکم به اجتناب از هر دو می دهد. (۰/۵ نمره) د) ۱. لفظ کل که در زبان فارسی به «همه» و «هر» ترجمه می شود. مثال: «کل نفس ذائقه الموت» ۲. هر لفظی که به معنای کل باشد. مثال: جمیع، عامه ۳. جمع معرفّ به «ال». مثال: احترام العلماء ۴. قرار گرفتن نکره در سیاق نفی یا نهی. مثال: لاشریک لله تعالی. (بیان دو مورد کافی است). (هر مورد با مثال ۰/۵ نمره) ه) ۱. گوینده در مقام تشریح و قانون گذاری باشد و از روی عقل و اراده و برای منظور و مقصود خاصی جمله را بیان کرده باشد. ۲. شارع در مقام بیان تمام جزئیات حکم برای عمل به آن باشد نه در مقام تشریح اصل حکم. ۳. قرینه ای بر اینکه برای مطلق قید منفصلی وجود دارد در دست نباشد. (هر مورد ۰/۵ نمره) و) با سه دلیل عقل، کتاب و سنت می توان حجیت برات را استنباط کرد. الف: عقل حکم می کند که اگر قانون گذار بنده ای را برای ارتکاب عملی که وجوب یا حرمتی برایش بیان نشده است عقاب کند فعلی قبیح انجام داده است و از حکیم چنین فعلی سر نمی زند. ب: با استناد به کتاب، خداوند هیچکس را جز به اندازه ای که به او داده است تکلیف نمی کند. ج: با استناد به سنت، مؤاخذه و عذاب کسانی که چیزی نمی دانند برداشته شده است. (ذکر یک دلیل کافی است). ز) استصحاب: گاهی شک دارای حالت سابقه است یعنی قبلاً نسبت به موضوع علم داشتیم ولی الآن نسبت به آن شک داریم. (۰/۵ نمره) مثال: مکلفی می خواهد نماز بخواند و یقین دارد که در زمان سابق وضو گرفته است اما اکنون پس از گذشت چند ساعت شک می کند که آیا وضوی سابقش همچنان باقیست یا به دلیلی باطل شده است. (۰/۵ نمره)	۸/۵
۷	الف: خداوند طلا را در دنیا زینت زنان قرار داد و استفاده از آن را و نماز خواندن با طلا را بر مردان حرام نمود. ۰/۷۵ نمره ب: حرام است. ۰/۲۵ نمره	۱
	خداقوت	۲۰